

1 אליהו רבה (איש שלום) פרשה יח

פעם אחת היו רבותינו (וחכמים) יושבים ואומרים [מהיפך אליהו בא], מהן היו אומרים מזרעה של רחל, ומהן היו אומרים מזרעה של לאה, עד שהן יושבין ואומרים בא אליהו ועמד לפניהם, אמר להן, רבותיי, אני איני אלא מזרעה של רחל, לא כך כתוב ביחוסו של בנימין, ועדשה ואליה וזכרי בני ירחם (דהיי"א = דברי הימים א' = ח' כ"ז), אמרו לו, לא כהן אתה, לא כך אמרתה לאשה אלמנה, אך עשי לי משם עוגה וגוי (מ"א = מלכים א' = י"ז י"ג), אמר להן, **אותו תינוק משיח בן יוסף היה**, ורמז רמזתי לעולם שאני יורד תחלה לבבל ואחר כך יבא משיח.

2 פרקי דרבי אליעזר (היגר) - "חורב" פרק ט

...**ירד לו יונה אל יפו**, ולא מצא מרכב אניה לירד בה, והאניה שירד בה יונה היתה רחוקה מיפו מהלך בי ימים לנסות את יונה, מה עשה הב"ה הביא עליה סער גדול והחזירה אל יפו, **וראה יונה ושמה לבו**, ואמר **עכשו אני יודע שדרכי מיושרת לפני**, אמי להם אבוא עמכם באניה, אמרו לו הרי אנו הולכים לאיי ים תרשישה, אמי להם אבוא עמכם, ודרך כל אניות כשאדם יוצא מהן הוא נותן שכר, **ויונה בשמחת לבו הקדים ונתן שכר**, שני ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני ה',

3 רש"י יונה פרק א

ויתן שכרה - **הקדים לתת שכרה ואין דרך יורדי הים לתת שכר הספינה עד שעת היציאה והוא הקדים ולא עוד אלא שנתן שכר כולה:**

4. בראשית רבה (וילנא) פרשת בראשית פרשה כד

אמר רבי הונא ג' רוחות על ידי שיצאו שלא במשקל היה עולם חרב בהם ואלו הן, א' בימי יונה, וא' בימי איוב, וא' בימי אליהו, אמר רבי יודן ברבי ישמעאל, **של יונה, על אותה הספינה היה שנאמר (שם /יונה/ א) וה' הטיל רוח גדולה אל הים**, של איוב על אותה הבית היה שנאמר (איוב א) **והנה רוח גדולה באה מעבר המדבר** ואין לך קוזמיקון אלא של אליהו שנאמר (מלכים א' ט) **והנה הי עובר ורות גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים**

5. פרשו מהלך יום אחד ובא עליהם סער גדול בים מימינם ומשמאלם, ושאר כל האניות עוברות ושותות בשלום בשתיקת הים, והאניה שירד בה יונה היתה בצרה גדולה וחשבה להשבר, שני וה' הטיל רוח גדולה אל הים,

6 ר' חנינא אומי **משבעים לשונות היו באניה** וכל אחד ואחד היו אלהיו בידו, ואומי והיה האלהים אשר יענה ויציל אותנו מן הצרה הזאת הוא האלהים ועמדו וקראו בשם ה' אלהיו ולא הועילו מאומה,

7 יונה בצרת נפשו נרדם וישן לו, בא אליו רב החובל אמר לו, **הרי אנו עומדין בין מות לחיים ואתה נרדם וישן**,

8 ר' שמעון אומי לא קבלו האנשים עליהם להשליך יונה לים והפילו גורלות עליהם ונפל הגורל על יונה

רש"י יונה פרק א פסוק ז

(ז) לכו ונפילה גורלות - רואים היו שאר ספינות הולכות בים בשלום ושלחם משתברת אמרו בשביל אחד ממנו הוא כן מצינו בפרקי דר' אליעזר:

9 מלבי"ם יונה פרק א פסוק ז

(ז) השאלות (ז) מה היה העצה בהטלת הגורלות, **הלא הגורל בהכרח יפול על אחד מהם**, ואיך יבורר בזה שהוא החוטא, והלא יוכל להיות שהסער בא בשביל כולם ובכ"ז הגורל לא יפול רק על האחד לבד, ולמה אמר ונפילה גורלות בל"ר ובכ"מ יאמר הפיל גורל בלשון יחיד, כי הגורל יחיד הוא במשפטו?:

10 רש"י יונה פרק א

(ח) הגידה נא לנו באשר למי - **למי חטאת** אשר בשביל כן הרעה הזאת לנו:

11. אלשיך על יונה פרק א פסוק ח

(ח) ויאמרו אליו הגידה נא לנו וכו'. הנה אומרו באשר למי הוא לשון כבד ובלתי מסודר, והראוי יאמר על מה הרעה הזאת לנו מה מלאכתך וכו'

12 זוהר כרך ב (שמות) פרשת פקודי דף רל עמוד ב

פתח ואמר, (יונה א) ויאמרו אליו הגידה נא לנו באשר למי הרעה הזאת לנו וגו'. האי קרא אית לאסתכלא ביה, ... למנדע אי מזרעא דיוסף קאטי, דימא פינן דחמא ארונא דיליה, מיד אתבקע, ונהנה נבשתא, דכתוב (תהלים קיד) הים כאה וינס, הים כאה, ההוא דכתיב ביה (בראשית לט) וינס ויצא החוצה. מיד הירדן ישוב לאחור.

פתח ואמר, (יונה א) ויאמרו אליו הגידה נא לנו באשר למי הרעה ה את לנו וגו'. בפסוק הזה יש להתבונן... לדעת אם בא מזרעו של יוסף, שפינון שראה הים את ארונו, מיד נבקע והיה נבשה, שכתוב (תהלים קיד) הים כאה וינס. הים כאה את אותו שכתוב בו (בראשית לט) וינס ויצא החוצה. מיד - הירדן ישוב לאחור.

ועל כן שאלו אותו באשר, שכתוב בו ביוסף, באשר את אשתו. אם באת מאותו הזרע, התפלל שישתק הים מאתנו. למי - ואם באת מזרעו של יעקב, שכתוב בו (שם לב) למי אתה ואנה תלך. והם היו מלאכים קדושים ששלח בשליחותו ונצל מאותה צרה. התפלל לרבונך, וישלח מלאכו ונצל מאותה צרה... (המדרש ממשיך לברר מוצאו של יונה עיין שם)

13 רש"י יונה פרק א פסוק ח

מה מלאכתך - שמא פשעת באומנותיך: ומאין תבא - שמא על אנשי אותו מקום נגזרה גזירה אפי' אין אתה בה: ואי מזה עם אתה - שמא עמך חטאו:

14 בראשית פרק לט

(יג) ויהי כראותה פי עזב בגדו בגדה וינס החוצה: (יד) ותקרא לאנשי ביתה ותאמר להם לאמר ראו הביא לנו איש עברי לצחק בנו בא אלי לשבב עמי ואקרא בקול גדול:

בראשית פרק מא

(יב) ושמ אתנו נער עברי עבד לשר הטבחים ונספר לו ויפתר לנו את חלמתינו איש בחלמו פתר:

15 מאי זה עם אתה, אמר להם עברי אנכי, אמרו לו והלא שמענו שאלהי העברים גדול, קום קרא אל אלהיך אולי יעשה לנו ככל פלאותיו כמו שעשה לכם בים סוף, אמי להם בשבילי באה לכם הצרה הזאת עליכם, שאוני והטילוני אל הים וישתוק הים מעליכם,

16 ר' שמעון אומ' לא קבלו האנשים עליהם להשליך יונה לים והפילו גורלות עליהם ונפל הגורל על יונה, מה עשו נטלו כל הכלים אשר באניה והשליכו אותם לים להקל מעליהם ולא הועילו מאומה, בקשו לחזור ליבשה ולא יכלו, מה עשו נטלו את יונה ועמדו על גבי הספינה ואמרו אלהי עולם ה' אל תתן עלינו דם נקי שאין אנו יודעין מה טיבו של איש זה, הוא אומ' בפיו בשבילו באה הצרה הזאת עלינו, הטילו אותו עד ארכובותיו ועמד הים מזעפו, לקחו אותו אצלן והים היה הולך וסוער עליהם, הטילו אותו עד צוארו ועמד הים מזעפו, לקחו אותו אצלן והים הולך וסוער עליהם עד שהטילוהו כלו לים, ומיד שתק הים מזעפו, שני וישאו את יונה ויטילוהו אל הים...

17 שער הציון סימן תרכב ס"ק ו

(ו) וכוונתם, כי האדם חושב כמה פעמים לייאש את עצמו שאין יכול לתקן בשום אופן ועל כן יתנהג תמיד באופן א', ואם יגזור עליו הקדוש ברוך הוא למות ימות. אבל טעות הוא, שסוף דבר יהיה, כל מה שהקב"ה רוצה מנפשו שיתקן מוכרח הוא לתקן, ויבא עוד פעם ופעמים לעולם הזה ובעל כרחו יוכרח לתקן...

18 והמלחים ראו את כל האותות והנסים והנפלאות הגדולים שעשה הב"ה עם יונה ועמדו והשליכו איש את אלהיו, שני משמרים הבלי שוא חסדם יעזובו, וחזרו ליפו ועלו לירושלם ומלו את בשר ערלתם, שני וייראו האנשים יראה גדולה את ה' ויזבחו זבח לה', וכי זבחו זבח, אלא זה דם ברית מילה שהוא כדם זבח, ונדרו איש להביא את בניו ואת כל אשר לו לאלהי יונה ונדרו ושלמו, ועליהם הוא אומר על הגרים גרי צדק.

בראשית רבתי פרשת ויחי עמוד 252: למה נקרא יוסף ראש, כשם שהראש מלך לכל האברים, כך המלך יוסף על אחיו. מה מצינו שכל הגוף הולך אחר הראש, כך יוסף ירד למצרים תחלה ומשך כל זרע אביו אחריו. וכן משה אמר תבאתה לראש יוסף (דברים ל"ג ט"ז) הוא בא הראש למצרים והוא יבא בראש לעתיד לבא, זה משיח בן יוסף (שיכבד) [שיבא] תחלה למשיח בן דוד. ולקדקד נזיר אחיו, ראוי זה ליטול הברכות שכל הגוים קודים ומשתחווים לו (ונוהג) [שנהג] נזירות בעצמו שלא רצה לשתות יין עד ששתה עם אחיו שנאמר וישתו וישכרו עמו (מ"ג ל"ד).